

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Nobilă misiune

In aceste zile s-a împlinit un an de la primul Congres al educației politice și al culturii socialiste, congres care a elaborat pe baza orientărilor Congresului al XI-lea al partidului, programul de largă perspectivă al muncii politico-ideologice și cultural-educative pentru dezvoltarea conștiinței socialiste și formarea omului nou. La un an de zile de la lucrările Congresului se poate aprecia că orientările și hotărârile lui au avut o mare înfruntare asupra întregii vieți social-economice. Primul Congres al educației politice și al culturii socialiste a determinat o și mai puternică intensificare a activității politico-educative, odată cu substanțiala creștere calitativă a acesteia. Ponderea problemelor politico-ideologice și educative a ocupat un loc tot mai mare în tematica generală a mijloacelor informării de masă. Activitatea cultural-educativă de masă a căpătat un impuls nou datorită Festivalului național Cântarea României. Ca o probă majoră a rezultatelor obținute în procesul complex al edificării unei conștiințe umaniste noi s-a înscris atitudinea cetățenilor României socialiste în împrejurările dramaticului catalism de la 4 martie 1977, printr-o manifestare de solidaritate umană la scara întregii națiuni. La Congresul educației politice și al culturii socialiste, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a definit în mod magistral conținutul și caracteristicile esențiale ale patriotismului revoluționar, puternică forță motrice a progresului. Este o datorie de frunte a organizațiilor de partid, de masă, obștești, a tuturor instituțiilor cultural-educative să transforme în fapt această susținută concepție politică.

Recenta Conferință națională a scriitorilor a confirmat, de asemenea, spiritul creator al orientărilor și hotărârilor congresului. În ultima perioadă literatura română a cunoscut și ea o înflorire nouă ilustrându-se prin lucrări de ridicată valoare artistică, prin opere animate de un spirit militant, printr-o problematică gravă care reflectă drumul ascendent al dezvoltării României de azi, noua conștiință a celor ce edifică socialismul. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și importanța principală a expunerii sale, recomandările și sugestiile pe care le-a rostit despre literatura actuală, despre necesitatea ca Uniunea scriitorilor să-și perfecționeze organismele de lucru, să îmbunătățească întregul climat al vieții literare în vederea creării a celor condiții care să asigure apariția noi opere de valoare au dat Conferinței naționale a scriitorilor o perspectivă ideologică superioară. Indemnurile sale au găsit un larg ecou la toți scriitorii. Ca revistă dedicată cu precădere tinerilor creatori, am reținut din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, din raportul conferinței, din lucrările la cuvânt acele idei care privesc dezvoltarea literaturii române în general și a celei privind literatura tinerilor scriitori. Avem datorie de a milia activ ca tinerii scriitori să se afile în primele rânduri ale celor ce muncesc pentru ridicarea bunăstării întregii țări, să-și facă din cunoașterea aprofundată a vieții în societatea noastră un criteriu de atitudine scriitoricească angajată, să cunoască viața oamenilor muncii, să se integreze colectivului de muncă cărora aparține, să evite o profesionalizare prematură care ar putea avea drept consecință plafonarea artistică, ruperea legăturilor cu viața. Un rol deosebit în viața literară, așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să-l aibă cenaclurile literare ca sedii ale confruntării de opinii literare, de perfecționare a lucrării artistice, de stimulare a noilor talente. Din această perspectivă există Cenaclul revistei „Luceafărul”, sediul sale de lucru, întâlnirile cu cititorii și cu oamenii muncii s-au dovedit o inițiativă pozitivă pe care o vom continua lărgindu-i sfera de acțiune.

Una din îndatoririle revistei este, în continuare, aceea de a descoperi noi talente și de a le da o îndrumare literară potrivită. Stimularea „celor ce vin”, a viitoare generații de scriitori este o datorie de onoare a unei reviste de literatură care se adresează cu precădere tinerilor creatori. În același timp revista va trebui să se preocupe și de tinerii scriitori care se află la a doua, a treia carte după debut, comentind cu sollicitudine și cu exigență lucrările care nu sînt la înălțimea

Luceafărul

Continuare în pag. a 6-a

ECOURI

Secțiile și cenaclurile lor

Lucrările Conferinței naționale a scriitorilor desfășurate în săptămîna care a trecut, documentele și hotărârile ei, noul statut aprobat, stabilesc clar cadrul unei și mai bune atmosfere de creație, climatul literar care să asigure creșterea prestigiului obștei noastre, promovarea unei literaturi de calitate, răspunzînd dezideratelor exprimate în înaltul cuvînt al secretarului general al partidului.

Pe fiecare dintre noi, sînt conștienți, ne preocupă acum găsirea celor mai eficiente forme prin care viața literară să-și spună cuvîntul, începerea acelor activități prin care obștea să-și aducă o contribuție mai importantă la promovarea creației tuturor membrilor ei. Dezbaterile pe marginea lucrărilor aparute, întîlnirile cu publicul cititor, sînt formele noastre curente de lucru. Acestea, alături de nevoia să li se adauge niste solide cenacluri profesionale care să dea un sens foarte precis și la obiect activităților în secții.

Trebuie să recunoaștem: secțiile sînt cadrul cel mai firesc pentru desfășurarea vieții obștești și profesionale a Uniunii și a Asociațiilor. Dacă unele simpozioane sau dezbateri cu teme răsunătoare și exhaustive string uneori laolaltă majoritatea membrilor Uniunii în sedințe cu caracter mai mult sărbătoresc decît de lucru, dezbaterile concrete, la titlu, la aspectele pe care le ridică într-o anumită etapă creația, la problemele reale ale profesioniștilor din genul respectiv, poate avea loc în mod fructuos și cu rezultate cit mai concrete, mai ales în secția care-î întrunește pe toți cei interesați prin genul de creație pe care-l practică. O experiență frumoasă și rezultate interesante au obținut pînă în prezent colegii noștri din secția de dramaturgie, prin cenaclul lor care a îmbrăcat forme variate de la lecturile obișnuite și pînă la montarea unor piese de teatru în lectura actorilor; un cenaclu de poezie arată iarăși frumos ca organizare și atractivitate, ca să nu mai vorbim de pasiunile pe care le dezvoltă un cenaclu al tinerilor.

Cenaclul de proză, un cenaclu profesionist de proză pune probleme mai dificile prin dimensiunile lucrărilor

Corneliu Leu

Continuare în pag. a 7-a

Adamclisi: Tropaeum Traianu

VIAȚA LA ZI

mihai viteazul în ardeal

Din casă-n casă și din om în om
Din șo de munte pînă-n șo de col,
Din frunză-n frunză și din pom în pom
Tece Mihai Viteazul prin Ardeal.

E spiritul a toate știutor
Tîind istoria de-a curmeziș,
Românii poartă sub pieptarul lor
Icoana lui, pe un întreg podiș.

Din fețele țăranilor bătrîni,
Din tot ce e femeie și bărbat,
Din tot ce sînt copiii de rămani,
Oricînd el poate fi reîntrupat.

Mihai Viteazul răspîdit a fost
În dulcele Ardeal, de trunchi unit,
Și-n orice om e pus la adăpost
Ca semn că dreaptă-i poarta ce-au pohtit.

Cum se ridică soarele din mări,
Cum din lumina mamei se născ prunci,
Mihai Viteazul cu al lui căldări,
Venii dintr-ale patriei porunci.

Ce sumbră soartă a lăsat de viu
Din arborele țării, ram de ram,

Adrian Păunescu

Să fie sfîșiat pînă tîriu
Acest cuvînt, mîndru, trînduc neam!

Cu lacrimi și cu singe pe obraz,
Ardealul, pentru totdauna sfînt,
Acumend-n el, păstrează pe Viteaz,
În ascunde, în lumină și-n pămînt.

Pe cîmp, cînd pare că suflarea nu-i,
Dacă măcar e un mugur sau un eraj,
Sîcilele grîului, spionii lui,
Măsoară inimile în vîjei.

Ardealul prea-ndelung de țară rupt,
Cu patria firească-n veci unit,
Păstrează nealins pe dedesupt
Temeiul cald al poartei ce-au pohtit.

Se-aude iarba, firul ei ales,
Cum crește frage pe un picior de plai,
Pășunile primăvara ies
S-ademenească surul lui Mihai.

Alte doar de-ar fi, destul ar fi,
Mihai Viteazul nu e în trecut,
Mihai Viteazul din a marții zi
În fiecare zi s-a lat născut.

„Toate basmele s-adună“

După miracolele coregrafice cu care, de mai multe veacuri, ne desfală dansatorii ruși; după performanțele acrobate ale dansatorilor hollywoodeni, pare greu de crezut că se mai poate inventa ceva nou, că s-ar mai găsi și alte frumuseți originale în acest domeniu al artei. Totuși așa ceva pare a se fi realizat deunăzi, aci, în România. Sub numele de „Poezie și dans” am asistat, la Teatrul Național din București, la o încercare de logodnă neobișnuită. Nu între muzică și dans; nu între versuri și muzică; ci între un text poetic și un nou fel de a se dansa. Nu era nici ballet, nici step, nici dans „cu subiect” sau, cum se zice, dans de caracter, nici dans acrobatic, deși tînarul dansator Gheorghe Iancu executa ne-

D. I. Suchianu

Continuare în pag. a 7-a

RESPIRĂRI

Miraria

Ca bucurie apariția cărții Miraria; etica de plină de poezie, a lui Marcel Gaf-ton.

Acest bărbat distins și cu timpla din argint pe care o lumina-l scoate-n strigăt din scoarța de mestecăon, este de fapt un adolescent.

Rareori am văzut un poet atât de nobil prin descrierea sa, nevoitor de sine însuși și atât de îndrăgostit de vers.

Marcel îmi apere aidaoma unul elev care chiu-leşte de la lecția de ingerească ca să fumeze o țigară.

Al nimănuiua fiind, el este al tuturor.

„Colindă gemănată umbrei”, — umbrel celei răcoroase a minii pe care ț-o pune mai niciodată iubita pe timplă. Mirată și mirabilă, poezia pe care o cernăluște Gaf-ton e ca litera pupilei pe căpruiul vederii, e ca albastrul irisului, cuvînt pe albul ochiului.

Cărturar discret, slujitor al culturii românești prin atîtea și atîtea rescrieri din alte înalte literaturări, exemplul de modestie, de modestie fără de umilință.

Gîndindu-mă la inima lui Marcel gîndesc mal degrabă la a floare a soarelui, și gîndindu-mă la floarea soarelui, gîndesc mal degrabă la a albina.

Miraria lui ne însăntăleşte speranța de poezie, iar versurile ei ne spală ochiul.

Acest bărbat distins și cu timpla din argint pe care o lumina-l scoate-n strigăt din scoarța de mestecăon, este de fapt un adolescent.

Coșii fiind nu mă uitam mirat decît numai la adolescenți.

Nichita Stănescu

Poezie și implicare critică

Istoria poeticilor relevă o polaritate persistentă. Urmărind-o, constatăm că poezia a fost înțeleasă în funcție de două concepții fundamentale, aflate într-o opoziție dialectică. Prima, la care ne vom referi mai pe larg, poate fi denumită sacralizantă. Ea tinde să desprindă în mod total poezia de celelalte arte și activități creative și să-i confere un statut de preeminență sacră. A doua porneste de la ideea că poezia este o activitate inteligibilă, codificabilă chiar (pînă la un anumit punct) și, aspect deosebit de important, compatibilă cu celelalte arte și activități creative.

După cum se știe, concepția sacralizantă își are una dintre principalele surse în estetica lui Croce. Ea a apărut, însă, în forme mai mult sau mai puțin transparente, și în poezii mai vechi. Într-un eseu deosebit de interesant în contextul de față (Poetică și retorică, trad. rom. 1975), Renato Barilli sesizează o serie de elemente sacralizante ale unor poezii dintr-un trecut îndepărtat, ale căror idei sînt neașteptat de asemănătoare cu cele pe care le susțin adepții moderni ai irracionalității poeziei (sub dublul ei raport: al creației și al recepției). Iată cum descrie Barilli o metafizică creaționistă a poeziei, transmisibilă pe căi exclusiv irracionale și emotive, preexistență în urmă cu mai bine de patru sute de ani de către Francesco Petrarci: „Poezia nu se mai poate realiza în modelul celorlalte științe și arte, ci trebuie să se stabilizească în zona

Voicu Bugariu

Continuare în pag. a 7-a

ÎN ACEST NUMĂR: • Întîlnirile „Luceafărului”: La învoarea grîului, în cîmpia soarelui — Revista „Luceafărul” în județul Ialomița • Fragmente critice de Eugen Simion • Confruntări de Romul Munteanu • Cronica literară de M. Ungheanu • Proză de Letiția Vladislav și Marian Drumur • Atelier literar de Geo Dumitrescu • Mapamond

Mîhnirile și bucuriile noastre

Te-am ascultat, prietene tînar, vorbind la Adunarea generală a comitatilor noștri din București. Unele dintre gîndurile dumitale erau și-ale mele, cu altele nu au fost de acord înșii cei de-a generație cu duminecă. După cum vezi, nici bucuriile, nici mîhnirile noastre nu tîn seama de vîrstă. Iar valoarea, cu atît mai puțin. Ce înțelegere alăturare de vorbe: „tînarul scriitor cutare”! Nimeni n-a îndrăznit niciodată să arunce aceste două noțiuni, atunci cînd se gîndea la Eminescu sau Blaga, desi fiecare dintre acestia își cucerise noto-

Scrisoare unui tînar prieten

„domnul Eminescu” și-atît. Nici o aluzie la vîrstă.

Asadar, prietene tînar, de ce să nu vîrsta înaintea talentului, de ce să ai înțelegerea circumstanțelor atenuante ale lîsei de experiență, de care scrierul dumitale nu are, nu trebuie să alba nevoie.

Există cîteva publicații care apar anume pentru duminecă, angeliul meu prieten. E drept că prin ele își mai vîrta uneori coada și cîte un drac mai bătrîn. Dar de ce să te superi din asta?

Andrei Ciurgu

Continuare în pag. a 6-a

Eugen Jebeleanu Arena

Învățătura de minte

Am intrat în viață
neștiind nimic
Și plec din ea știind
că nu știu nimic...

Inimosul

Fiind om inimos
și cu o leafă minimă,
muri-a grandios,
căci o murit de inimă.

ATITUDINI

Unde ești tu, „zglobia” mea generație?

Nu o dată, pînăruind în Casa Scriitorilor de pe Calea Victoriei ne-am întrebat: „Unde ești tu, „zglobia” mea generație: mereu făgăduitoare de împlinirea celor mai nobile ambiții, mereu ardentă, mereu zata să spună „prezent!”? Nemulțumirea timpului ne-a marcat pe toți. În treburile noastre s-a încălțat un bătrîn, unul dintre marii noștri cărturari sunea cu înțelepciunea senectutii: „Cînd un conac se ridică în sus și dă frunze în fiecare an își închină și ea de aceeași vîrstă cu năsarile care se adună în crengile sale”. Creșterea arbori puternici în dîmbrava mîntă a literelor românești și stejarii au început să odrăsească. E bine cînd pădurile sînt lînsate de uscăciuni, dar și mai bine e cînd le vezi înaltînd mîlădite viguroase. Generațiile nu numai coexistă, ci și creează împreună. Tinerii de azi, mai prezenți în literatură, poezie și în mai nobile ambiții decît cele pe care le nutream noi ieri, nu ignoră viața obștească a breșei noastre, ci își cer dreptul la cuvînt în cetate. Și ascultîndu-i la recenta Conferință națională a scriitorilor, n-am putut să nu evoc în sinea mea momente mai de demult ale vieții literare românești, tablouri dintr-o vreme cînd cel ce azi și-au atins deplina maturitate, fie și numai în vîrstă dacă nu și în creație, erau doar tîneri speranțe, făpturi fragile, sfioase, cu manifestări marcate de o juvenilitate emolviată, setoase de afirmarea vocației lor mereu arzătoare. Eram cei de 20-25 de ani pe atunci și, în fruntea breșei, lumina făclilor rămase nestîpîne peste cultura noastră, purtate de marile talente ale generației „bătrînilor” pe care li veneram: Mihai Sadoveanu — cel ce lăsa cu adevărat o diră sonoră de for pe traectoria lui cosmică dînd o lecție de construcție umanității; Tudor Arghezi care ne tot învaja să nu spunem una și alta să „lumăm”, Victor Eftimiu, Lucian Blaga, George Călinescu — înțelecualul cel mai rafinat pe care l-au avut pînă astăzi scrierul românesc — Camil Petrescu, Adrian Maniu, Perpessiciu, Miron Radu Paraschivescu — cu inegalabila lui dragoste de tineri și de adevăr — Tudor Vianu, Eugen Schileru, Alfred Marțu Sperber, Nagy Istvan, Oscar Walter, Calce, Tudor Teodorescu-Bra-niste, Felix Aderes, Vladimîr Streinu, Eusebiu Camilar, Marcel Breslău... Ei ocupau atunci primele rînduri de scaune la sedințele noastre din Casa Scriitorilor și noi abia îndrăzneam să pătrundem cu ațituciune pe usi și să ne așezăm tîmizi cit mai aproape de isire. Se mai aflau printre noi, la vîrstă noastră, sau chiar ceva mai tîneri un Nicolae Labiș, un Anatol Bănosky, un Mihai Gația, un Alexandru Petrovanu, o Veronica Porumbacu, un Alexandru Ivăsiuc... De mult, să tot fie vreo 25 de ani de atunci, strîngîndu-ne în jurul său, Mihai Sadoveanu ne-a învățat cu albastru lui privire și ne-a spus profetic: „Fii sobri și păstrăvi în curaj și niste breșii al unei misiuni sacre!”.

Am rămas, tot, înmărmuriți, nimeni n-a comentat atunci vorbele rostite ca într-un legă-mînt între generații. S-au dus în lumea umbrelor cei de-atunci lăsîndu-ne în urmă, nouă turturor, lumina cărilor lor și pîlda lor de scrieri-cetățeni. Scuturile din primele rînduri au fost treptat ocupate de ceilalți, adică de noi, cei cărora ni se cerea să fim așa cum ne-a vrut Sadoveanu, adică sobri și curaj ca niste slujitori ai unei misiuni sacre. Am ocupat scaunele dar, adeseori, numai atît. Mai ne-au rămas bătrîni, din fericiți, nu mulți, și poate în mod surprinzător, dar nimeni din ei nu a avut încă nevoit să ne trezim cu totul lipsii de inteligență lor. A nins cărîntena peste timpurile noastre, dar încă, din cel de demult, care au sluit decenii de-a rîndul literelor românești și s-au îndirijit să rămînă printre noi nu ne-au părăsit. Să-i venerăm și să-i respectăm, să ne plecăm urechea și la necesitățile lor, căci ele pot fi adeseori mai mari și mai grele ca ale noastre și să le cîntăm prezența. Pîlda pe care ne-o dă Geo Bogza este „oedlesloare. Parcă prin vocea lui îl auzim și li mai simțim încă printre noi pe Sadoveanu, de Arghezi, de George Călinescu. Din păcate, pe măsură ce unii dintre noi ne

Ioan Grigorescu

Continuare în pag. a 6-a

„La izvoarele griului, întâlnirile «Luceafărului»

Nesfârșit pământ de flori

Se spune, iar cînd nu se spune, se scrie că rareori ajungi acolo unde ai mai fost cu mereu aceeași grabă de gaze-tar care-și caută exemplele fără dorința de a le repeta. A fi acasă despre un sat cînd este primul obstacol în calea unui condei cu diapazon, pentru că — de ce să nu recunoaștem? este destul de greu să repeți, fie și după cîteva ani, o biografie împede, dreaptă, fără meandre ascunse. De aceea, reîntors în comuna Gheorghe Doja, una dintre cele mai avute și frumoase comune din Cîmpia Bărăganului, pe unul din drumurile albe ce încrăunțesc pietele de grîu ale cîmpiei și însoțite, la fel ca și prima oară, o vreme, de curșura bătăută în copil de argint a Ialomiței, m-am întrebat, pe bună dreptate, cum aș putea scrie, dacă nu mai bine, mai mult — despre întâlțirile ale, întâlțirile ale cărei trăsături limi erau de-acuma cunoscute. Iată-le, puțin și nu într-o ordine ordinară, așa cum le-am găsit în mînt de-aerului: întâlțirile după primul război mondial pe loturile de pămînt cele mai rele ale lui Barbu Catargi, loturi date unor familii de luptători prahoveni din satele Rîinari, Drajna de Sus, Drajna de Jos, Clorani. Noul „proprietar” erau săraci între săraci, veneau din de an să-și muncăscă ruptura de pămînt, din primăvară pînă în toamnă, adăpostindu-se în berdece sau sub covilțurile cărului. Pentru aceasta erau omii și „coloniști”, pînă cînd 200 de familii rămîn cînd dă bruma în 1922. În case de crengi împletite, lipite cu pămînt și acoperite cu stuf sau coceni, pe o margine a lacului Fundata. În jurul lor pîrlăuie înghițite lacom recolta care nu sînt mai mari de 1500 kg grîu la hectar. De mers, merg în țirile cu două și trei pîrliuri vechi care țineau pînă ce intrau pe miriște și se găureau ca sîta. De mîncat, mîncau mămăliguță prăjită cu sare, mîncare de care sigur prințipesa Elena, care își dăduse numele satului nu s-a arătat nici măcar cu privirea. De învîtat învățau, în 1924, în casele învățătorilor și pînă după mai bine de 10 ani li s-a făcut o școală: 2 clase și 1 coridor. Cînd se îmbrăcău, se îmbrăcău în petice adunate din generații în generații, petice tradiționale, care însumau „costumul” familiei. Iar de murit, mureau cu zile blînzi și neputincioși, cu ochii țînti la cerul alb al Bărăganului care, numai el, le-ar fi putut trimite un doctor. Lor, acestor oameni necajii, cu obrazine arse de amărăciune și deznădejde. Li se mai spunea și „coloniști”, cu alte cuvinte „coloniști” cînd el nu erau altceva decît niște umbre sărace ale pămîntului împinse de disperare din albia seacă în care se născuseră. Viața lor nouă de așa-zii colonizatori era adîncă cu cea veche, sau poate, în lipsa speranței, mai rea, sub lumina de gutuie pînă a lăzilor cu gaz. Este deci ușor de înțeles și nu trebuie să ne mire, că la înțînțarea primei lor întovășiri aveau obște numărare... 12.000 lei. Cîți însă n-au, pînă la urmă, și li place să-și amintescă „răscăla” Astăzi această avere n-ar putea plăti nici măcar casa lor de odihnă cumpărată la Poiana Tapului, ca să nu mai vorbim de milioanele de lei, milioane adunate cu stăruință și cu hărnicie recunoscute prin Ordinele Muncii clasă I primite. Astăzi această comună cu nume de martir are tot ceea ce li putea minua înainte pe locuitorii săi. „Cînd mi-au băgat lumina, imi spunea unul dintre ei, am pus bec mare afară, lumea trecea și se minuna de atîtă ziuă din curtea mea”. Astăzi dojenii nu se mai minunează nici de casele lor noi, nici de școlile lor, nici de dispensar, nici de cîmin, nici de grădiniță, nici de magazinul cu etaj de care se folosește cînd se poate de firească de ani. Cifrele care le desenează cu contur ferm viața se schimbă mereu, cresc și de aceea nu le mai poți transcrie cu siguranță că, revenind, diferențele între cele vechi și cele noi nu vor fi prea mari. Ele sînt așa cum sînt și ei, oamenii, care li adună pe celălalt talger al unei balanțe care li înalță tot mai sus. Pămîntul lor, mi se spune, arîndu-du-mi-se, este la fel de bun ca untul cel mai gras. El poate fi întins pe piine și mîncat chiar înainte de a rodi, mi se spune. Iar de mînușat, dojenii se minunează numai de cel cărora, ca și mine, le vine greu să audă că tot ceea ce vîd s-a întîmplat alt de repede, încît n-au mai apucat să uite ce au văzut în urmă cu numai cîteva ani.

Julian Neacșu

● Cenaclul revistei „Luceafărul” a fost nu demult prezent în mijlocul locuitorilor orașului Tîndărel și al cooperanților din comuna „Gheorghe Doja” județului Ialomița. Ambele întîlniri s-au desfășurat în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, fiind organizate în colaborare cu Comitetul județean de cultură și educație socialistă Ialomița, cu sprijinul secției de propagandă a Comitetului Central al U.T.C.

Prima seziună literar-artistică a cenaclului a început în grădina de vară a Casei de cultură a orașului Tîndărel, sub o ploaie de flori de salcîm. Poetul Mircea Dinescu a deschis seziunea cu „Balada vestă de dragoste pentru tristetea celui plecat în armată”, apoi Anca Buracu, tînără interpretă a cîntecului popular al acestui meșteșug, a cîntat o baladă pe versurile poetului Ialomițean Eugen Romel. Frumosele versuri ale poetului lui Virgil Cărianopol „Contraste” și-au găsit tonul și ritmul în muzica compusă și interpretată de Adrian Antonescu. Actrița Sanda Maria Dandou a recitat cu sensibilitate „Floare albăstră”. Apoi, după câteva minute de intrerupere, seziunea s-a schimbat seziună desfășurîndu-se din cauza unei furtuni specifice Bărăganului — în sala Casei de cultură. Liliana Ursu, o mai veche musafiră a cîmpiei, cîntăse poezia înedită „Noaptea în cîmpie”. Actorul Ion Lemnaru face cunoscută spectatorilor poezia „Viața pe roți” a poetului Dan Verona. Și, poate pentru a continua ideea începută în poezia amintită, Dan Verona cîntă: „O lume cu totul miraculoasă”. Benedict Popescu, un foarte

Sanda Maria Dandou

Ion Lemnaru

talentat interpret de muzică tînără, a cîntat mai întîi o baladă pe versurile poetului Luca Onu. Prezentat ca „un poet care reconstituie în vers mitologia românească”, a citit din creația sa, poetul Ion Gheorghe... Programul cenaclului își continuă firul de poezie și muzică. Cîntă, din nou, Adrian Antonescu, citesc din versurile lui Veronica Gal și Cornelia Dîgola. În final, după o nouă rundă de cîntec cu Benedict Popescu, aplaudat îndelung, Corneli Chitlică, directorul Casei de cultură Tîndărel, încheie seziunea spunînd, printre altele: „Acesta-i poezia, acesta-i cîntecul, acesta-i cenaclul revistei „Luceafărul”. Vă mai așteptăm la noi”.

În comuna „Gheorghe-Doja”, unde a avut loc a doua întîlnire, oamenii cîmpului veniseră la întîlnirea cu poezia și cîntecul după o lungă și de muncă. Simo Stelian, secretarul-adjunct cu problemele de propagandă, ne informează că sînt prezente frunziș în producție. Oameni deosebiți, oameni pe care i-au cunoscut și reporterii revistei noastre Iulian Neacșu, Ion Longin Popescu, Eugen Mihăescu, scriitori ce au fost în comună într-o documentare prealabilă, pentru că „a devenit de-a o mie o mie” a revistei „Luceafărul”, a spus Nicolae Dragoș, de a organiza astfel întîlnirile cenaclului cu pretenti săi.

În acea noaptea, oamenii de la „Gheorghe-Doja” au sîns luminii mult mai trziu decît se obișnuiseră. Avem speranța că își vor aminti de ea.

Adrian Antonescu

Benedict Popescu

Istoria e plină toată cu țărani

În acea zi din mai 1977, marea Cîmpia Română era udă de ploaie. Orizonturile ei, alădătă largi, erau acum închișe, apropiate. Cetrii subțiri, mai degrabă o perdea de ploaie fină și persistentă, cuprîndu-o oameni, sate, copaci, culturi agricole. Torentul căusea mai de cu noaptea și fusese caracterizat de către cel din „Gh. Doja” drept o ploaie „de milioane”. Expresia a ajuns în cunoștința mea prin Ion Gulea, șeful brigăzii a doua vegetală. Că expresia este urmarea unui fapt real avem să-l mai conving în cursul zilei.

La „Gh. Doja” plouă rar, aici natura are și acest obicei. Vara pămîntul, deși nădusește de gras e, pînă la urmă se usucă, devine țărînă fără viață. Or, o ploaie căzută în prag de vară înseamnă că peste anotimpul arșit nu va cădea seceta, ci va durii greu belugul. Mai ales cînd ploaia este urmată de o atmosferă umeză și caldă, ceva între climă tropicală și subecuatorială. În acea zi de mai 1977 dojenii vedeau viațuțele milioane cum cresc, se-nlesc, inverzează, se-ncăpșă pe floare, ajung fruct. Erau muncă lor, iar o ploaie venise să le dea hohot-nace spre ele.

Deci, în acea zi de mai, țărânii români scoțeau milioane și v-o spun eu că nu le stăteau deloc rău. Dimpotrivă. Arătau doar cumpătați și bunii gospodari. Pe reținele lor se proiecta un fragment din marea cîmpie a existenței noastre și chiar cîmpia întregă. Am străbătut-o cu trauă, cu bicicleta, cu piciorul. Era o grădina care semăna cu paradisul. Sau poate că era chiar paradisul. Prea era totuși solemn și sărbătoresc. Mirosea a crud, a ploaie, a pămînt.

CU VITEZA DE 23 KM PE ZI

Vreau să spun că această cîmpie are pentru noi aceeași semnificație pe care o au Carpații. Adică de a fi leagănul spiritualității noastre, de a fi noi sîntem pe aceste locuri de milenii. Ei, tocmai acest lucru vor să-l demonstreze și cei din satul „Gheorghe Doja”, județul Ialomița. Și nu le este greu. Exemplele li stau la îndemînă cu droaia. Lor însă le place să le aleagă pe cele mai ușor verificabile și, de ce nu, chiar vizibile. Sînt oamenii onestii.

Moș Neacul Dumitracu are din proprie experiență acest lucru. Lucru care nu li-i încurcat deloc să se salte volniciește peste 80 de ani, să aspire la 150 și chiar la mai mult. Li cunoaște tot satul. Un bătrîn puternic, sănătos, cu încă destui dinți în gură pentru a vorbi clar, răspicit și trăit acest om în satul „Gh. Doja”. El a fost, dintr-o dată, în satul „Gh. Doja”. În filmul american, este pălăria, seacă mîștine, se lușcă cu urzul Grizzly pentru a-și face loc de casă, de semănant și cușca. La vîrsta pe care o am eu acum, Neacul Dumitracu, proaspăt întors din primul război mondial, se muta din Drajna-Prahova, satul său de munte, în creierul cîmpiei. Nu tu brah, nu tu piatră, pămînt și bălării elt vezii cu acii. Vara, focurile Gheenei.

S-au petrecut 55 de ani de cînd în satul „Gh. Doja” cea mai arătoasă construcție era un bordel în care se afla prăvălia. Era singura construcție solidă și avea drept structură de rezistență bete de lipan, care lipan se-nălța pînă la 2 m și era din belug. Chiar prea mult. „Sase zile făceam cu boli din Drajna pînă aici. Ni se păcea că venim foarte repede”. Mai greu, mai ușor, noul sat s-a văzut în 1925 cu nume și titlu de comună. Li locuiau cei care avuseseră lucrare grea cu nemții la Mărăgești, Mărăști, Otuz, cu viața, cu moartea, cu răsufierea rece a războiului.

Acum satul are 13 străzi drepte și aerisose, mai c-ar putea fi numerotate ca la New-York. Sînt decît 55 de ani de cînd satele prahoveni Nucșoara, Drajna și Clorani au roit. Oamenii, cai, vite, corturi, atele. Dar moș Neacul este convins că el și ai săi nu sînt pe aceste locuri de 55 de ani, ci de sute și mii. Cîndva, nici el nu mai țîn minte cînd (ultă pînă și memoria colectivă, doar singele își înalță glasul și ca o busolă spune „aici”), istoria le-a întors spatele. Căldăreț străini le-au călcat grînele, casele. I-a găzduit și i-a apărut muntele. Mulți s-au întors

VERSURI SCRISE PENTRU ÎNȚÎLNIREA REVISTEI «LUCEAFĂRUL» CU PRIETENII POEZIEI DIN JUDEȚUL IALOMIȚA

Cîntec despre Bărăgan

Cîntec de mult muncea Bărăganul
Cu ce zori și pînă-a zori, tacut,
Ca să știe din pămînt, la soara,
Grîul ce îl are de crescut.

De abia li-au semănat în grabă
Fetă frumoză duși spre-afară povori
Ca să crească ei și-dă să sugă
De la sîmț țărîni purtari.

Cînd li-a scos afară dintră betna
Li-o soara, neaptea, cîta-a stea,
Cîta-o rază albă de lumină,
Ca să boia lumină cînd e vrea.

Toată ziua cîntă pe cîntec,
Fără șansa, fără odihnă chiar
Iar stăruie cînd li-a făcut de mînt,
Li-a întorsă cîntecul iar...

Să nu simți însă, să-mi-l doară
Cînd comăna va veni să-l ia,
Bărăganul-i leagăna cu sîntul,
Ca să doarmă cînd li va tăia.

Secerat, se odihnește-o clipă
Și de-abia așteaptă ca-ntr-o zi
Să-și înceapă iarăși munca sfîntă
Fără care n-ar putea trăi.

Cîntec de mult muncea Bărăganul
Pentru oameni, pentru țara lui I
Pentru cîntecul Pătrii de aur,
Trecuie trecut între stăruie I

VIRGIL CĂRIANOPOL

Poem

Țării noastre ca-i derim I
Soare veșnic în chîmș
Soare vesnic strălucind
Meri ca prepar de argint
Pe coline anindind
Merele de roșcat
Fie-a mări ce intr-un lac
Inserat frumoz în ea,
Ca lăsa lui Brîncoveanu
Ca-l sfîdează pe bălău
Cu și țărîni otogoz.
Fie-i duicele river

Ca ochii de domnitor
Ce-a vegheat în țesut
Să nu dea pe caron nar
Și pe blînd pămînt mator.
Fie-i cugetul șos
Cum vîsă pe-o car mînt
Intr-o vreme de poala
Aurită ca un crin
Mînt lui Mirza Ceala.
Fie-i brazi înmînt
Nu de mîntre țărîni
Cum cu țesut sînt țărîni
Ca-o vînt mînt Carpa
Mînt înmînt, — mînt — mînt
Să știe-o vînt deșos
Să cîntăc-o în mînt.
Fie-vîntul mînt
Vînt de țară ce vînt are
Și-a țesut sînt țărîni
Fie-a țară mînt țesut.

Ca niște păsări adormite
Trasuri în vis
Sub omîntirea secului,
A precuțatului mear,
Născuțului I
Doar cumpăna țîntinii
Inci coborînd
Și iar urcînd spre cer
La ficora oplecare a el
Inimile pleacători noști
Zvicnesc în fragiile tulpini
De mac
Și cerul împușcat de alicale
Sevelor
Moare ferici
Inmîntînd Bărăganul.

LIJANA URSU

Murgule cu botul tînăr

In treacare a chior lumina botu
cu gri-a șapăbul morilor de griu
mai aveau și ei pe-acasă
cite-a mama, cite-un riu.
Cei căzuți veneau în țară
cu piciorul prins în scăr,
caii noștri, caii buni
cei-și lășau prin cînta lumii.

DAN VERONA

Noaptea în cîmpie

Noaptea în cîmpie
Drăgăle, stele pîmîntăși
Măi luminose
Furze ca stele
De recuștăre pîmînti
De grîu.
Mîntre mîntre
Ale țînti.

MARIN LUȘANU

teatru

Două ore de pace

Piesa lui D.R. Popescu „Două ore de pace” reprezintă în mod deosebit încercarea de a reconstitui dramaticul eveniment al Războiului pentru Independență în spiritul semnificațiilor sale, și caracterul său modelat de destinație omenești, a dezbaterii, deci, la care lasă parte nu numai două tabere aflate în fața unui moment hotărîtor al istoriei, ci mai ales două lumi, două concepții opuse asupra libertății și a adevărului. Confruntarea dintre căpitaniul Andrei Dunărin și Cahir, comandantul taberei adverse, care traversează întreaga piesă, capătă o înălțare tragică atunci cînd căpitaniul român trebuie să aleagă între viața unicului său Constantin, luat ostatic de turci și folosit ca mîntă spre a întîmpla un joc prin care aceștia speră să înlăture amenințarea dezastrului și demnitatea proprie și a poporului său. O cu totul altă deznădejde a născut astfel, o luptă în care forța armelor este înlocuită de aceea a sentimentelor și convingerilor și în care strategice sînt pulverizate de pucul credinței. O luptă în care Cahir personaj demitizat și abject, înestrat cu trăsături defini-torii ale asupritorului modern, va aduce în scenă un întreg complex de argu-mente care nu vor rezista însă în fața dorinței de libertate și de adevărată pace care vine să înlocuiască o realitate izbăvită de pericolul fantomelor.

Construită astfel, piesa lui D.R. Popescu cîștigă în profunzime prin realismul psihologic cu care este con-turată Celina Dunărin, iar tabăra română viu și pitoresc reprezentată prin soldații Ștan, Mitru, Radu, Costache, etc., ampliată perspectiva, susținînd într-un fel etocirea surdă care se desfășoară între protagoniștii și con-cretizînd deosebit de înălțare la care participă atît în calitate de martori cît și de implicaiți.

Pus în scenă la Teatrul Mic în regia Soranei Corcama, spectacolul „Două ore

de pace” reprezintă în mod deosebit încercarea de a reconstitui dramaticul eveniment al Războiului pentru Independență în spiritul semnificațiilor sale, și caracterul său modelat de destinație omenești, a dezbaterii, deci, la care lasă parte nu numai două tabere aflate în fața unui moment hotărîtor al istoriei, ci mai ales două lumi, două concepții opuse asupra libertății și a adevărului.

Construită astfel, piesa lui D.R. Popescu cîștigă în profunzime prin realismul psihologic cu care este con-turată Celina Dunărin, iar tabăra română viu și pitoresc reprezentată prin soldații Ștan, Mitru, Radu, Costache, etc., ampliată perspectiva, susținînd într-un fel etocirea surdă care se desfășoară între protagoniștii și con-cretizînd deosebit de înălțare la care participă atît în calitate de martori cît și de implicaiți.

Pus în scenă la Teatrul Mic în regia Soranei Corcama, spectacolul „Două ore

de pace” reprezintă în mod deosebit încercarea de a reconstitui dramaticul eveniment al Războiului pentru Independență în spiritul semnificațiilor sale, și caracterul său modelat de destinație omenești, a dezbaterii, deci, la care lasă parte nu numai două tabere aflate în fața unui moment hotărîtor al istoriei, ci mai ales două lumi, două concepții opuse asupra libertății și a adevărului.

film

„Gloria nu cîntă”

Filmul artistic renunță cu greu la formulele sale consacrate, fiind sau istoria unei cariere încununată de o apoteoză finală, sau o poveste în care, cîntă și lumea mai dragă, eroii se opresc și se apucă să cînte lungi monologe sau dialoguri lirice. Îndobște, conflictul creat cu mijloace dramatice este punctat de intervenția muzicii care nu se mulțumește cu simplul rol de acompaniament discret.

Filmul lui Alexandru Bocăneț este însă un spectacol — de la început pînă la sfîrșit — o generoasă explozie de muzică, dans și imagine în care gestul, cuvîntul, dorința abia exprimată, de-clanșează torențe de sugestii vizuale și muzicale, vînt și auzul țînd primele care cauză să fie convinse. Este o de-tonare a teatrului în favoarea înțelegerii prin auzul și imagine plastică, mai a-fectiv Cotidianul nu mai este doar un izvor de situații, ci o sursă inepuizabilă de ritmuri și armonie.

Regizor de televiziune, organizator de show-uri pline de vervă și ingeniozitate, Alexandru Bocăneț a fost unid din arel pasionali pentru care lumea nu există decît dincolo de camera de luat vederi; „Gloria” nu cîntă este expresia cea mai directă, mai sinceră, a acestui pasiuni — un film foarte per-sonal.

Discursul artistic se sprijină mai ales pe aglomerarea milnicilor artifice, pe ritmul obținut din montaj, din imaginea deosebit de vie realizată de Stefan Fay, pe costumele inspirate create de Dolna Levintza. Trupa de baletieri condusă de Cornel Patrîchiu cu talent și originalitate, este unul din cele două argumente de bază ale concepției regizorale: muzica ar fi trebuit să fie al doilea argument dar, din

păcate, partitura muzicală este una oarecare, cu nimic mai bună decît producțiile cu care ne-am obișnuit, un oarecare acompaniament fără pretenții.

Actorii, luați și ei de suvoiul de sunet, culoare și mișcare, au totuși ră-gănat urme scurte recitativ care între-tin o atmosferă caldă, intimă: Toma Caragiu în rolul unui savant candid, Toma Vasilescu și Horațiu Măilele într-un cuplu ingeniu, Jean Constantin ale cărui calități de actor de film sînt luate în sfîrșit în serios, după atîtea roluri în care a fost folosit doar ca pată de culoare. Scenariul lui Dumitru Solomon are replici spirituale, situații filozofice, în perfectă concordanță cu în-tențiile regiei — unul din scenariile cele mai bune din ultima vreme. Nu-merosele argumente de rețușă ale filmului li aproprie de un adevărat eveniment artistic.

Nicolae Mateescu

Iulian Olariu: „Alb și albastru în Balceac”

televiziune

Diverse

Atît înainte cît și după Conferința națională a scriitorilor, redacția literară a televiziunii a organizat cîteva mese rotunde care propuneau încă din titlu teme de mare interes, în cadrul cărora cei invitați urmau să-și schi-teze opiniile în ceea ce privește pro-pria lor activitate într-un domeniu sau altul al literaturii. Li-am putut astfel asculta, într-o discuție despre poezia patriotică, pe Nichita Stănescu care, cu inegalabilă sa căldură sufletească, a vorbit despre înțelegerea pe care trebuie să le-o acordăm înierilor care, cînd se poate de firească, își aleg teme poetice dintre cele mai grele și am-bițioase, urmînd astfel destinelor celor dinaintea lor care nu au făcut altfel. Cuvintele poetului au sunat cu atît mai convingător cu cît avem garan-ția versurilor patriotice scrise de el de-a lungul anilor, versuri care-l il-lustrau într-adevăr idelle exprimate în emisiune. Pentru că se observă, din al doilea al redacției literare TV de a nu invita întodeauna la asemenea mese, să le zicem, cu titlu, tocmai pe aceia care pot ilustra titlul nu numai pe plac, învinovîtindu-se pe rînd de inerție, lipsă de gust etc. Problema este veche, reprezentanții industriei pretinzînd că nu li se comandă mo-delele noi, iar cei ai comerțului că nu li se prezintă asemenea modele. Reporterul, viol și incisiv, a surprins tocmai aceste neînțelegeri, deasupra locmai aceste neînțelegeri, deasupra istoric. De aceea ar fi de dorit ca, mergîndu-se în direcția permanent-zării contactului scriitorilor cu citi-torii lor și prin intermediul micului ecran, redacția literară TV să invite la mesele rotunde pe care le organi-zează autori care înțeleg și prin ac-tivitatea lor literară și publicistică idelle

televiziune

Diverse

despre care vorbesc, care militează pentru ele cu stăruință și nu ocazio-nal, fără convingere.

● Deși este luna mai și nu este prea cald, spunea reporterul, bere încă se mai găsește”. Această simplă afirmație m-a îndumerit cu mulți din-tre aceia care, într-un fel, unia de la alimentară la alta țară să gă-sească bere. Lucrurile însă s-au lim-pezit cînd camera, plecînd de pe chipul zîmbitor al reporterului, ne-a dezvăluit locul unde acesta descoperise că mai este bere: fabrica de bere Grivița. Cui li comunica reporterul această constatare? Directorul ac-tivă urma să-l ia în interviu I E bine totuși că se găsește bere în fabrica de bere și nu altceva.

● În „Viața economică a Capitalei”, emisiune difuzată pe programul 2, am urmărit un timp cu interes în-tîlnirea auzului a comerțului cu fa-bricile de confecții și încălțămînte pentru încheierea noilor contracte prin care va hotărî ce vom înlocui și îmbrăca de-acum încolo. Aflați pe litoral, aceștia ne-au prezentat pe rînd modele pentru modele care nu ne plac, învinovîtindu-se pe rînd de inerție, lipsă de gust etc. Problema este veche, reprezentanții industriei pretinzînd că nu li se comandă mo-delele noi, iar cei ai comerțului că nu li se prezintă asemenea modele. Reporterul, viol și incisiv, a surprins tocmai aceste neînțelegeri, deasupra locmai aceste neînțelegeri, deasupra istoric. De aceea ar fi de dorit ca, mergîndu-se în direcția permanent-zării contactului scriitorilor cu citi-torii lor și prin intermediul micului ecran, redacția literară TV să invite la mesele rotunde pe care le organi-zează autori care înțeleg și prin ac-tivitatea lor literară și publicistică idelle

N. Iulian

întîlnirile «Luceafărului»

În cîmpia soarelui

la cîmpie încă de pe- atunci. Dar unii, printre care și cei reînțorși atunci, în vechime, și-au botezat noile aște cu numele de dinainte. Un sat a căpătat alt nume: Netești. Denumirea ar stîrni hazul, dar se dovedește foarte gravă. Cei din sat nu erau neajunși de mînt. Lipsese o parte dintre ei, cei care rămăseseră în umbra muntelui. Oamenii nu erau toți și-și botezaseră satul ca atare. În 1922 s-a reînțors ultimul val din cei plecați cîndva. Au întemeiat colonia „Valea lui Sinan”. Se spune că un Sinan și-a lăsat născu și soldații pe această vale, bătut de Mircea, Vlad, Mihail. Nu departe, „de din vale”, sînt mlaștinile de la Rovine. Colonia „Valea lui Sinan” se cheamă acum „Gh. Doja”, iar străta îi stau tumulii milenari. Chiar și numele satului îi leagă pe cei din Valea lui Sinan de înălțimile istoriei. Niste țărani au căutat în istorie un țărăn. Le trebasă un nume pentru sat și l-au găsit la 1514. Spune Moș Neacul că n-au trebuit să caute mult. Istoria e plină toată cu țărani. Dăru alegera a fost grea.

Georgehe Doja. În Republica Socialistă Română sînt trei sate cu acest nume.

DE LA ÎNĂLȚIMEA BICICLETEI

În satul „Georgehe Doja”, bicicleta este un locuitor obișnuit. Nu este cașă în care ea să nu fie prezentă. Nu face zgomot, deci nu trezește vecinii, nu scoate fum, deci nu orbește gîinile, nu trebuie să-și dai fin, să rînești în urma ei, s-o păzești să nu intre în tarla. Pur și simplu îi dăru două, trei pîmpie la roți — dacă sînt moi, încaleci și la drum fătuit.

Ion Guile, brigadier, unul dintre cei patru „vegetali” ai cooperativei agricole are 42 de ani, doi copii și două biciclete. Mă însoțește la cîmp. Parc-ar fi un ghid într-o expoziție. Desigur e noroi, desigur e răsărit mare. Desigur, desigur, în luna mai pe cîmpurile singure plantă conținț de sine la creștă oră este Griul. Lanurile au acum un verde deschis, lucios. Spicele au mustăți, lapte și seve. Undeuse. E deja în ele o idee de aurii. Pe cîmp e un zgomot încert. Ai senzația unei hătălii ciudate. Și hătălia chiar există. La nivelul spiceilor. Atunci se conturează hățele de griu, pline noastre de anul. Am cunoscut această plină de înălțimea unei biciclete și m-a durut inima că ploaia îi făcuse și-un dram de ruș. Culesse o parte din griu la pîmint și doamne, în curînd, spicele vor fi grele. Un om care le veghează de ani și ani destul, bunul meu prieten Ion Guile, le învîlva în zăvor cu privirea. Umăr la umăr, cîștă fără pretenții, dezbătem seriosă problema a steele de o jumătate de chil. Pe sub ochi ne trecea cîmpia: griu, steele, vie, griu, orz, steele, floare, griu...

Erăm doi oameni cunoscuți intimulșor, legați de firul subțire și rezistent al amintirii. Și poate nici nu ne dădeam seama că Marea Cîmpie apărinea amîndorura și multor milioane ca noi.

TRĂIASCĂ OAMENII

Din cel 4 miliarde de locuitori ai planetei Pămînt, 3.847 trăiesc iubesc, speră, se împlinesc în satul „Gh. Doja” din Cîmpia Română. Una dintre cîmpii pămîntului. Nu cea mai mare, nu cea mai mică. Un loc unde secolul își obține hrana. Se simte bine și stăpîna. De nicîieri nu vom aștepta mai multă mîncare și mai bună decît din partea cîmpiei. Și dacă avem cîmpie însemnă că putem face și alte treburi decît cele numite cultivarea pămîntului și creșterea animalelor. Putem gîndi — cîmpia ne hrănește, putem visa cu folos — cîmpia ne hrănește, putem cînta — cîmpia ne hrănește, putem scrie, putem merge în excursie, putem lega prietenii, putem. Sînt adevăruri banale. Noi n-am putea scrie nimic n-înd, iar orșul nostru n-ar fi atît de strălucitor, dacă la „Georgehe Doja” sau în alte sate n-ar fi oameni vrednici, conduși de alți oameni vrednici, dacă oamenii ca aceștia n-ar însemna somnul, nașterea, curgerea cosmică a semînelor, viețuitoarelor, însuși crugul vieții semînelor lor. Sînt țărani noștri care vin din adîncurile vremii, de dincolo de primele diviziuni ale muncii. Viața lor e cît mileniiile și de aceea ești 55 de ani în pîmint la „Georgehe Doja” sînt doar o fărîmă din existența celor care ne sînt părinți, bunici stră-stră-bunici — oameni care au rezistat în vîrfurile istoriei, oscilînd între munte și cîmpie, forme de relief extreme, preferîndu-le deopotrivă.

La mulți ani, prieteni! Vreau să vă spun asta, măcar în gînd, în fiecare zi, mil de ani de-acum înainte!

Eugen Mihăescu

VERSURI SCRISE PENTRU ÎNȚILNIREA REVISTEI «LUCEAFĂRUL» CU PRIETENII POEZIEI DIN JUDEȚUL IALOMIȚA

Fragii

les fragii din păduri pînă la margini

de drum

Rugindu-se de mașini, de călători cu

grăbită privire:

— Vă rugăm, opriți-vă o clipă și ne culegeți

Luați în seamă și sfînta noastră menire.

Noi sîntem fragii, la paletele lumii

Am fost profori cîndva de cadiri,

Noi tîmăduim cu secrete arome

Trupul subțire și bolnav de copii.

Noi sîntem fragii, păzitori de lumină

Ce ne tragem din vestii alchimisti,

Altădată ne logodim cu prințese

Și-nveselam pe-mpărații cei triști.

Cu sfîlă eram așteptați pretulideni

Din miază-noapte la miază-zi,

Pe mare călătoream cu corăbii,

Pe pămînt ne luminam drumul făcii.

Dar bucuria noastră cea mare

De cînd nimeni nu mai învătă cadiri

E să ne stricăm ca-nr-un templu

Pe limba cu cer norocos, de copii.

Opriți-vă, deci, cu mașinile voastre ciudate

Nu ne lăsați în fum și singurătate,

Dacă n-duce bucurie și elinare

Seminția fragilor va dispăre.

VERONICA GALUȘ

Metamorfioză

Am visat munți după ploaie

Brăzdați de ciudate canale

Și noi, în chip de festoase

Purtîndu-ne carapacea

Încolo și-ncoace.

Ciudat cum nimeni

Nu se grăbea

Și nici nu dorea să se scalde

Căuțînd poate — fără să învea

Aceleași locuri înalte.

Cîtă răbdare aveam

Luiînd sfîrșitul de la capăt

Urcînd dragostea și ura

Speranța și nesperanța

Mai sus de frunțile noastre.

MARIA MARINESCU

Ecoul pădurii

transparentă, pură liniștea

răsfrîngea ecoul pădurii

în pădurea de la marginea orașului

adun în palma

ecoul pădurii, acouri

și te chem, și te chem, și te chem.

pleoapă obosită de-atîta așteptări

frunza s-a oșezat

pe ochii de apă verde

opriți din loc în loc

de neapădăzuta chemări

în pădurea de la marginea orașului

adun în palma

ecoul pădurii, acouri

și te chem, și te chem, și te chem.

CORNELIA DJIGOLA

Poem ca o cumpănă

Griu, un exemplu de formă a timpului

sau sub forma unui mag timp, cînd

se joacă ca un copil

Acest timp care a mai trecut și prin

viața lui

Pericole sau și mai demult prin viața

urșitei Pandora

Totul meu ție îți explic acest lucru

Fiindcă tu crezi că poezia se scrie

în aloră de timp

Despre bastînări n-am să-ți vorbesc.

Nici despre cai

Pe acestea le știi și tu. Da ia aminte

că lumina

Curge. Și curge alit de tăcut.

Vinovată soartă. Cu gust de pelin. Și cu fieră

Exact cum și s-ar spune bună seara

la naștere

Pentru cine nu poate înțelege cum creștea

din viața poezia.

În casa unui melc adesea cobor

ca într-un bec.

Cîte lucruri frumoase acolo

Prin coridoarele întortocheate

E atît de plăcut! Și

De multe ori chiar te pierzi ca

Într-un labirint căuțînd prin

Timpul răsucit în forma cochiliei groase.

NICOLAE SIRIU

Pe cînd dăduse griul în spic...

precitez că țărani care mi răspund mai jos la unele întrebări nu au nimic din „stătoșenia” și „înțelepciunea” idilică și educoasă ce se mai înălțese unori în textele de temă rurală. Ei sînt cooperatori agricoli a căror trădătură dominantă este aceea că sînt oameni de amerie. Ideal milenar, vast cum e marea, cu nimic alterat vreodată, cei cu care stau de vorbă locuiesc în comuna Georgehe Doja din județul Ialomița. Am, deci, în față oameni moderni, oameni ai celei mai bogate cîmpii din țară, care fac naveta cu autocarul pînă la marginea țărălelor cooperative agricole, și comunică prin stații de radio portabile în vremea culesului cînd nu e timp să te înțelnești om cu om, specialiști în cultivarea steele de zahăr și a flozii-soarelui, proprietari de autoturisme, de tot felul de aparate electroscopice devenite familiare cum erau odinioară albia și bășutul, cărăuți și căni, rîșnula și războiul de leșut, consumatori de cafea, pacienți anuali ai stațiilor de tratament și odihnă, abonati la „Cartea prin poștă”, cursanți ai învățămîntului agro-zootehnic, depunători la C.E.C. (2011 depunători din 3600 de locuitori ai comu-

ce metode folosește că cer mulți să lucreze cu el.

— Ce-ți dorești de la viață?

— Îmi doresc de la viață să-mi duc copiii toți la școlurile mele de împlinire și să pot lucra. Am încă multă putere de muncă și ambție, cîtesc toate ziarele, studiez, particip la plenare și adunări generale.

— Primarul comunei e mai puțin cunoscut decît alții?

— Acest lucru nu este adevărat. Eu am colaborat cu primarul Nicolae Mihăilă, am făcut cooperativizarea împreună. Comportarea, felul lui de a gîndi și lucra îl fac să fie apreciat. Cînd dă de necazuri se impune, cînd dă de bucurii le împărtășește. Noi îl ajutăm, iar dacă nu merge treaba îl criticăm. La noi, poate fi profesor, director, primar, dacă merita îl criticăm.

TINAR LA 91 DE ANI

— Eeh, moș Stefane, s-a cam îndepărtat primăria de casa marelă.

— Apoi, la 81 de ani se cheamă că duci în spinări 50 de kilograme. Mălăluță poți duce atîta greutate?

— Nu pot, moș Stefane. Eu nu pot nici să vorbesc în public, cum ai făcut dumneața la aniversarea a 50 de ani de la înființarea comunei.

— Nu vorbeam dară n-ai fi înțelînt un țărăn la frizerie care n-a știut de unde sîntem și cînd am venit în Bărăgan. Mi-a răspuns cu umerii. De ce să-mi răspundă cu umerii?

— Merzi des la frizerie?

— Vinerea e o zi mea liberă. Mă bărbălesc cei Cornel ori Misu, băieți buni care nu laie pe nimeni; Cornel îmi e nepot și în timpul liber umflă un balon, îl săpunește și-l rade cu briciul să-și facă mîncă, cum zice că face un frizer din Australia.

— Cum te vorbește lumea-n sat, moș Stefane?

— Cînd de rîu sau cînd de bine?

— De rîu lumea n-are de ce-î vorbi pe Ștefan Meiroș, pensionar C.A.P. care lubeste satul și oamenii care se îngrijesc de el și care are cel puțin 50 de fii, nepoti, strănepoti, și stră-strănepoti în Georgehe Doja. Eu am o vorbă bună pentru toți și mereu îmi vine să-î dau la țăr. Mai ales pe Ion Spătarul, nepotul meu, președintele cooperativei, de trei ori deputat în M.A.N., Ecou al Muncii Socialiste și membru în Comitetul Central. Dar cînd văd că-î mai dau și alții, și televiziunea, îmi iau adio de la această ambție și-î salut eu înții pe stradă.

— Bravo, nepoate, îi zic, ești tot ca tătăl-tău, mă, ca Toma care a pus pluzul în bălăriele din satul lui Coșcan ai care vințura griul cu machina în 1921 și cu caii în 1923. Om bun e și Andrei Stelian, contabilul șef al C.A.P.-ului, gîneri-mio care-mi cumpără lapte și pîine albă de la Slobozie și-mi aduce apoi cînd îl strig peșta gard: Stelică, l-e aște găteliți! Fana, nevastă-sa, m-a plimbat în Slobozie pe la magazine și mi-a cumpărat o pălărie și un fig, iar Gică, al doilea gîner, m-a urcat în Trabant și mi-a arătat „Hanul privilegiatelor” unde cînta unu din viorăcă ca la noi la Drașna și care semăna cu răposatul Mitică Vioră. Gică îmi aduce dumnicia sulurii de viznea Timis, la brucărie mă servește bine Mitică Neoghe, iar la farmacie unu Lău Mihăilă, fost sanitar.

— Știțeti mulți bătrîni în sat?

— Nu mai sîntem mulți. Cam cîți încap în autobuzul cu care să-î amuzez pe țărăle, președintele Spătarului. În place să ne arate hălele, să ne vadă înclinîndu-se și țîlînd din buză de mîncare, apoi să ne întrebhe de sănătate și să ne toarne tuică în păhărele cumpărate de la cooperativa comunală. Odată ne-a dus și la București, pe cînd dăduse griul în floare...

Ion Longin Popescu

Julian Clariu: „Orizont alb. Baleare”

radio

n

Curioșii

Etichetată ca apanaj al copiilor și (mai ales) al femeilor, curiozitatea își are rădăcinile ei, situată fiind în vecinătatea senzaționalului (cu care uneori se confundă), dar și cu hazardul. Atunci cînd nu este constructivă, curiozitatea devine viciu (a se vedea clasicul caz al tragerii cu urechea și al privirii pe gaura cheii), dar fără îndolăși: a da dator și întrebării (legitime): dar de ce? De ce să cadă merele todeauna în jos? De ce unei corăbii ce se apropie de țărni se vede mai întîi castrupul? De ce nu poate fi împoscat un pește în apă? De ce e-o fi învîrtitînd soarele în jurul pămîntului și, așa în general, unde a-oi fi ducînd el după ce apune? Unele întrebări au primit răspuns, altele mai asteaptă încă. Important e că oamenii le-au formulat și au, cum se spune, la ce se gîndi.

Radiul l-a avut în vedere pe amatorii de întrebări, dedicîndu-le emisiuni de diverse nuanțe: de la mai vechiul imperativ „Vreau să știu” la „Biografia unei capodopere” (amatorii de curiozități nu evită nici domeniile artistice), la mai mult le-a pus la dispoziție și un club (marțea, de la 3 la 4).

De la început trebuie spus că astfel de emisiuni sînt interesante. Sînt interesante pentru că ele lucrează cu fapte ce se opun obișnuitului, ce scapă de inserție, sînt întinșate în nențru că ele produc ascuțitului o reacție firească: „la uite, domnule!”, simplă dar care conține și mirare și satisfacție și umire, la uite, domnule, și-a spus cronicarul marțea trecută, s-a mai descoperit un trb total necunoscut. Idiomul este necunoscut, afirmă

plastică

p

Imagini sugestive*)

Dinima expoziție personală (de sculptură și grafică) a lui Iulian Clariu a fost organizată în 1986. De atunci, artistul a mai expus o dată un număr mai mare de lucrări (grafică și sculptură) în anul 1980. Impresia cu alți clipea colegi de breasla. Prezența ulterioară, destul de sporadică, la manifestări expoziționale de mai mare amploare a lăsat impresia că artistul nu este decît pe ce cale să-și orienteze, cu precădere, creația: a picturii, a sculpturii sau a graficii. Puțini știu că în spatele discretiei acestui artist se ascunde un profesionist tenace, care lucrează cu o acuratețe demnă de învidiat în domeniul sculpturii, preferînd un material a căru folosire creează nenumărate probleme, legate nu doar de meșteșug, ca atare și de concepție: etelul înocidabil. Dar asupra acestui capitol vom reveni probabil altădată, atunci cînd artistul ne va da prilejul să-î vedem lucrările expuse. Oricum, faptul că Iulian Clariu nu este un simplu străbătător al genurilor artistice care are atenția îndreptată asupra unor tehnici și mijloace moderne de exprimare în domeniul sculpturii, ne-o demonstrează expoziția deschisă luna aceasta sub egida Institutului român pentru relații culturale cu străinătatea. Impresii de călătorie din Spania este titlul generic al grupajelor de pictură în ulei și monocipuri colorate, prezentate de artist. Niste note de călătorie, deci, la prima vedere, în care artistul a ținut să consemneze impresiile întîmpinate pe retină la Toledo, Campo de Criptana, Avila, Cuencia și în insulele Baleare. Contactul cu cerul peninsulei Iberice și cu claritatea de cristal a văzduhului

muzică

m

Formații de trio și capodopere

Concertele de muzică de cameră instrumentala au în publicul buceureștean un auditoriu constant, pasionat de „domeniul nespulșului” — cum numeau romanticii acest gen de creație muzicală care elimină în tot cuvîntul. Deși au loc cel puțin patru manifestări pe săptămîna, sîbîn rămîn interesante ce însemnă nu numai că interpretii știu să facă din concerte un eveniment, ci și că, datorită programărilor inspirate și judicioase, se răspîndesc o anumită educație muzicală. Cîdul „Înieri muzicienii în fata capodopereilor” a prezentat unu deun destule formații sau soliști cu un repertoriu de mari pretenții, abordînd partiturile extrem de grele cu un spirit învîntor, cu o prospețime și o putere de revelație care se află anume în tinerete. (Printre aceștia prezente am amintit pînă acum cvartetele „Academica” sau „Breviș”, interpretînd anul acesta jubilar mai ales lucrări de Beethoven).

Simbătă 21 mai a avut loc la Sala Mică a Palatului al doilea concert u trio-trio pentru pian, vioră și violoncel și Beethoven, în interpretarea Luminiței Ghenea, Andei Petrovici și a lui Iosif Calef — de data aceasta și a participarea clarinetistului Ștefan Korody. Sudura, omogenitatea acestor formații pare cu totul neobișnuită, avînd în vedere vîrsta tînară a interpretilor. Într-înșă aflăm că ei colaborează încă de pe hînciula școlii și Conservatorului, avînd deci peste un deceniu de activitate! Iată un model de seriozitate și pasiune pentru muzică, una din acele împliniri de ideologi care nu se lasă oprită de timp sau greutăți. Nu este decît o împlinire coezlu-

Atelier literar postea redacției

TEODOR OPRFA: Vagi semne: ici-colo, cite o imagine, cite un sunet, pierdute, însă, într-o „plasmă” tulbură, incoerentă, fără „emisie”.

M.: Inceput promitător, singura învenție năvălită și prințesească. Mai bine în „Ei”, „Si mi-a strizat”, Revenii.

M. HAMZA: Ceretii informării la secretariatul de redacție (eventual, prin telefon).

M. RADA: Predomină „făcătura”, vorbirea „poetică”, divagantă. „In dodii”, mimind poezia, un metaforism artificial, neconvingător, dulceag, unceori de gust indolent (ex.: „munții sînt ramuri de aur”, „Infrinse pe umerii lumii” sau: „Si fructele sînt stromi de lăucefi / cu lumina înfloire pe ace”, sau: „sub aștele / poetul își sărută cuvintele / într-un sărut / demtura”, etc. etc.).

A. ALBU: Scădere alarmantă de substanță, de nerv, de vibrație. Ceva, în „Palmele”.

LUCIAN PETRESCU: Incoerentă, delir verbal, extravaganță dubioasă, într-un șuvoi de vorbe necontrolat, prin care, ici-colo, pare să lucrează și cite un cristal liric. Dar drumul e greșit, în general, și nu va putea duce decît la esecuri și pierdere de vreme.

EM. GV: Cîteva pagini bune — și foarte bune parcă mai inspirate și lucrute mai „la meserie”. „Noapte” (cu ultimul vers „Dacă uscat și brutal”, „Luciditate”, „Poem simplu”).

FR. KOCSIS: Într-adevăr, dar mai atent și singurului diabolic și prelung. Dar și prea insistent, mestegălaș, ceea ce, de multe ori, stîrnește irad-

ția și frează, usucă, simplifică și întepenește expresia, imaginea. Ceva mai bine în „Povara singurătății”, „Trepte celeste”.

R. MARIAN: Mai multă limpezime și cursivitate ca de obicei, ajungînd uneori la intruchipări demne de interes („De

Cici Constantinescu: „Făclă”

vrei”, „Poeme VIII și oarecum, „Poeme” II, III, V, VI, „Salcimi”). Alteori, însă, lucrurile se rarefiază (poate și din cauza unor repetări insistente, fără efect de sugestie și potențare) și alunecă pe panta usurinelii, simplitudinii, banalității.

ALINA DAMIAN: Încă o dată, pentru dv. și pentru toți cei care ne cer răspunsuri acasă: nu putem trimite astfel de răspunsuri (motivate sint ușor de înțeles — 1 / ar trebui nu

n numai să citim, dar să și scriem, să scriem de scrisori, să scriem, ceea ce e de-a dreptul imposibil. 2 / ar trebui să transformăm această rubrică de interes public într-o treabă particulară, adică, de fapt, să desființăm „Atelierul literar” ca atare. Ceea ce ar fi păcat!... Nu putem și nu vom face, pentru ni-meni, nici o excepție de la această regulă (e ușor de presupune că solicitantul unor asemenea privilegii este cel în-vinovat). Pentru cei care doresc să-și vadă numele pomenit în „Posta redacției”, există, însă — am mai precizat — o cale simplă: un pseudonim „de lucru”.

A. POPESCU: Sint niste exerciții de început, destul de stîngace și neglijente, care, din păcate, nu poartă nici un semn al vocației lirice.

Flena Saren, Albert Stojeru Marin: sint unele semne, merită să insistăm.

Munteanu Iosif, Umanistul, Covrig Marin, Ionel Delacruș, Ion Arion, Ciucă Gheorghiș, I. Pajureanu, Mihail Lormin, Ioan Bercea, M. Telian (ceva, în „Tipătul păsării”), „Porti de lemn” Georgeta Dragomir: Nimic nou!

Sian Gheorghiș, Constantin Cotea, Ică Munteanu, Georgescu Pop Ristalp P. P. (de vitor, mai citit!), Volbea Romeo, Surin Ivășcu, Karol Ruzicki, George Lupușan, Florin Nichita, Adrian Boccos, Riga, Șurghie Cornel, Pulu Nedea, Georgeta Ionescu, Vlăricea Jenel, V. A. Ianus: Încercări modeste, fără calități deosebite.

Geo Dumitrescu

Oltule

Oltul cel care nu se scurge. Cel care nu înghetă. Oltul bătrînilor luptători în ilegalitate, urcînd căderile abrupte, cu noi în spinare, încemîndu-ne mul: — Haidetî, treabă s-ajungem la Dunăre!

Oltule, tu care cunoști peticile istoriei toate — ostăzi neocolite drumuri — tu, bătrîna partizan, ca o limbă în ceasornicul țării, ca șarpele casei, așează trecătorii tale mereu înaintea noastră,

ori încotro, du-ne la marea cea cu adevărat mare, să fim delia strămoșilor noștri ce îndulcesc apele nu atît de potabile ale lumii,

Tu, Oltule, timpla noastră cîdruntă lipită de pieptul pămîntului,

tu, Izvorînd mereu din poroși stîngi tîrîtură lucrurilor și ființelor pîrscute în valcile tu,

Oltule, nume tu și cu noi, malarile tale abrupte...

BOGDAN GHIU

Cere-i poetului

— Cere-i mîscărilor să-ți lucreze o cămașă-nflorată, o iie; croitorului — o progrovoră, brutorului — un plan de acțiune, — De nu ți s-or jena auzul, privirea lor ți-or spune totul, — Nimic din toate-acestea poetului să nu-i pretinzi, chiar dacă întimplarea odes ne joacă forse, — O dreaptă cumpănă ridicolul va ține. — Dar lasă-i libertatea cu horu-i de-a trăi în pielea tuturor, cu forța de-a-mblîzi și-un vis în miez de noapte, pe sine-n grolul său să se exprime, și n-o să te-mpresore tristelele sau singurătatea, — Cere-i poetului, de-i ceri, memoria să nu-ți piardă, dor și atunci, dincoala misturii memoria va se fecunde. —

PETRE VLAD

Anotimp tinăr

O, cum ne cheamă grîul sub cumpără de țară în anotimp tinăr de rod cînd curg izvoare peticelînd pămîntul cu aur și lumină, unde se pleacă spicul ca pentru închinare.

Aici n scriem raul pe creștet de cîmpie și giugliul cold de rouă în palme ni se așterne cînd păsările, orbe, trag rozele de soare să-și țeseă cuburii nalte, curate și eterne.

Aici cinstim țărîna prin tulnicie rotunde cînd vulturii amiezii de pe Carpați coboară la ceas de împlinire, ca pentru închinare. Aici culegem rodul în miez curat de Tărî

IOAN VASIU

Vă rog

Eu sint acela vă rog să mă credeți batul umeri al umbrei vă lînge picioarele toveroș de arme cu rouă mă lătră cîini ca pe lună eu sint acela plinea și sareă to lărd tîne viața mea este o bulună o timpului / dar această duminică nu se va stăzi niciodată.

Cici Constantinescu: „Luminia”

Vă rog

Eu sint acela vă rog să mă credeți batul umeri al umbrei vă lînge picioarele toveroș de arme cu rouă mă lătră cîini ca pe lună eu sint acela plinea și sareă to lărd tîne viața mea este o bulună o timpului / dar această duminică nu se va stăzi niciodată.

PETRE VLAD

Orașul se ridică

Orașul se ridică și cade asemenea crengi de măr, asemenea vîntului, în ochiul acuril și aurul pare nemîșcat și țuși orașele cad spre a face loc orașelor mai mindre, o primăvară crescută din trupul unei alte primăveri îmbătrînite, numai omul, omul e nemuritor.

În amintire există un riu cu ope limpezi și pași multicolori, brazii par veșnici și omul e asemenea lor, numai foșnetul frunzelor amintește de trecerea timpului, de-ar fi omul nemuritor. Într-unul prinde spinarea omului în clești de oțel, spaima explodează în trupul lui dar omul nu se prăbușește, cad orașe, se sfîrșesc oștri, dar ochii omului rămîne limpeze ca apa în lezer și minile cîdește cîrmăndu cu cărmăndu un nou parapet împotriva stîllei.

BORIS MARIAN

Povara singurătății

Să nu porțiți singuri. Noaptea sint mai lungi și mai aspre Incolo, iar cerul uriaș de tot mai departe, ior veți privi cu ochi slăbiți prin dioptrii cernind nisip sticlos de perle sfîrșimate. Pe diumul acelaș hoții nu umbli cădere în cete înarmate și chiundu la pradă, e doar unul, fără farmă și nime, hain și cutezător ca un lup hîmînd, ovid ca semn nobililor clepsidra.

Bătrînii spun că dincolo de pădurea cu cîincizeci de copaci umbli o stafie de-l spune singurătatea și bintuie în țara aceea veșnic albă cumplită ball cum sint lingure și regretul, că mulți poezii îl cîntă-n versuri frumusețeo, virtuțile și austeritatea de se-nspăimîntă trecătorii niși în noaptea de veghe și nesomn.

De aceea să ne întovărișim, ca sufletul să nu treacă niciodată dincolo de pădurea cu cîincizeci de copaci, ci să rămîni cu capii de-a pururi în țara zilelor lungi și ferice.

FRANCISKO KOCSIS

cultura românească în lume

LITERATURAIA GAZETA dedică în nr. 10 din acest an o întreagă pagină lucrurilor de poezie românească și unor comentarii semnate de critici din țara noastră. Versurile aparțin lui Mihail Beniuc, Virgil Alexandru și Veronica Forumbac. Gabriel Dimisteanu trează într-un articol probleme ale evoluției romanului românesc de azi.

CONVENȚIILE INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI continuă să anime interesele străinătății pentru realizările culturale românești. Pentru țara noastră și personalitățile care au lăsat descendență sau luminoși. În orașul peruan Cajamarca s-a desfășurat, sub egida universității din localitate, un festival dedicat filmului artistic și documentar românesc. De asemenea, a fost deschisă o expoziție de fotografii înfățișînd succese ale construcției socialiste în România. În cadrul unei mese rotunde a fost dezbătută politica internă și externă a țării noastre.

UN FRUMOS SUCCES reputează traducerea italiană a eseurilor lui Mircea Mărculescu sub titlul *Orașul grigiu*. Este vorba de o selecție din eseurile publicate în cele trei volume ale versiunii românești a acestui eseu, înscris de o prefață care prezintă istoriul italian personalitatea autorului și preocupările sale de analiză complexă a condiției umane în secolul nostru. Autor eseurilor a fost, de asemenea, tradus în limba maghiară și urmează să apară într-o versiune poloneză. Căderea internațională a „esurilor rostite”, cum le

revista străină

ÎN TADJIKISTANUL DE SUD arheologii au descoperit un mare complex de temple, aparținînd așa-numitului împărat Kusan, unul din statele cele mai vechi și mai puțin cunoscute din antichitate. Situat pe o insulă între rîurile Yang și Jiandja, templul reprezintă un întreg orșel încercuit de ziduri. Galeriele interioare, locurile de exercitare a cultului, resturile de coloane astăzi ca temelii, sînt în bună parte distruse. Acest arhitectonic complex în interiorul templului se descoperă locul unde se păstrau obiectele de cult ale preșterilor. Printre ele s-au găsit statuetele unor divități, țesături din fire de aur, arme, suluri de papirus, vase.

„POEZII POLONEZE DIN EVUL MEDIU PÎNĂ LA BAROC” este titlul unei antologii a vechii poezii poloneze din această perioadă. Apărută de curînd sub îngrijirea scriitoarei Kozłowska, în editura varșoviană P.W., lucrarea este completată de un index al autorilor menționați, cu exemplificări din primele lor lucrări.

REVISTA LITERARĂ „SENS ȘI FORMĂ” din R.D.C. a tipărit în cel mai recent număr al său corespondența în două numere dintr-o scrisoare a lui R. R. R. (1875-1920) și diplomatul și filologul Ion Ungureanu-Sternberg (1888-1943). Corespondența, apărută în întregime, este o foarte interesantă și timpurie lucrare de inventariere a manuscriselor Bibliotecii Centrale a clasicii germane de la Weimar. Prof. Ungureanu-Sternberg predase această corespondență spre păstrare Bibliotecii de atunci a landului Turingia, în marie 1920.

LA CELEBRĂRIILE ANIVERSĂRII A MORȚII lui Konrad Swenski, în Varșovia a fost decernat un premiu purtînd numele acestuia, pentru înfățișarea de revistă biunară „Teatr”. Laureatul acestui premiu este cunoscutul regizor polonez Andrzej Wajda, realizator al unui spectacol pe care jurnaliștii recunosc a fi drept cel mai bun din anul 1975-76, spectacol pus în scenă la Teatr Nowy din Varșovia cu piesa „El suferă de rezon” a dramaturgului Antonio Buero Vallejo.

LA MUZEUL CENTRAL DE STAT DE CULTURĂ MUZICALĂ „M. I. GLINKA” din Moscova, s-a deschis o expoziție de autografe ale lui Beethoven cu prilejul aniversării a 154 de ani de la nașterea marelui compozitor. Printre lucrări se pot vedea culegerile de muzică ale Simonini și A. A. Ercia, Sonata Kravtzev și alte opere, precum și fotocopiile autografulor trimise la expoziție de Arhiva centrală de documente vechi a Bibliotecii Universitare din Tarta. De asemenea, este expus și un portret al lui Beethoven executat de pictorul acad. Leonid Pasternak și o mască mortuară a compozitorului.

LA CULTUR FORUM BONN CENTER din capitala R.F.G. a fost inaugurată o expoziție de artă contemporană tradițională din Sierra Leone. Căre urmează să fie prezentată apoi și la Deutsches Museum din München, apoi la München. Această expoziție se situează pe linia unei serii de prezentări de artă africane inaugurate în 1966 prin expoziția de artă senegalizeză ghaneză și tanzaniană. Artă contemporană este prezentă prin Hassan Bangurah și pictura Olayinka Burney-Nikol. Obiectele, cu descriere cele din cultura Africii occidentale (Nalji) sint imprumutate de către Muzeul Rautenstrauch-Joest din Köln.

DE CÎNDVA A FOST DE SUB TIPAR, sub auspiciile editurii LSW din Varșovia o culegere de poeme ale poetului Szymon Łucjan (1909-1944), militant revoluționar polonez, membru al Uniunii Tineretului Comunist și al Partidului Comunist Polonez, creatore al Diviziei Kociusko. Volumul, intitulat „Poeme alese” și precedat de un cuvînt introductiv semnat de Stanislaw Dobrowolski — care a selectat și poemele — cuprinde și cîteva traduceri din Szymon.

ÎN TÎNĂRII SCRITORUL FRANCEZ JEAN-LOUIS TERRADE născut în 1946, prezintă în *Collection Blanche* a editurii Gallimard primul său roman, „Rieu algérien”. Eroul, un tînar francez, își împarte locuința cu un vechi militant al Tineretului Comunist Francez și un anglo-saxon, gazetar de agenție. El întreține o corespondență lunară cu doi prieteni rămași în Franța, vînd prin aceasta și se explică secretul unei țări peste care trece un ciclon tropical, răvășit și anul proclamaarea Independenței. Ce ascunde de fapt acest albastru permanent al cerului algierian? Mai întîi, primele consecințe ale naționalizării pămînturilor și ale Revoluției agrare, apoi răzmerițele înecate în vîl colonialismului, cît și tutela anacronică impusă fetelor și apăsarea nevăzută a puterii. Pe scurt, unele contradicții născute din secol între tradiții și dezvoltare.

FRUMOSUL ORAS FLORENȚA sîrdulește în 21 mai și 22 iunie anul acesta ample manifestări culturale vîene. În cadrul lor va fi prezentată, printre altele, o importantă expoziție grupînd următoarele teme: „Artă afisului vîenez din anul douăzeci”, o documentație despre „Artă Nouă la Viena” și „Arhizatul sticlei la Viena”, o machetă a centrului Vîenei și opera sculptorului italian Wandor Bertoni, stabilit la Viena din 1843, „Coloane și simboluri”. În paralel, se poate viziona și expoziția „Cum vîd copiii italieni Austria”. Pe de altă parte, între 21 și 22 iunie un ansamblu al operelor din Viena va da, tot la Florența, mai multe reprezentări avînd în program „Intrigă și iubire” de Gottfried von Einem, și „Salomea” și „Ariana la Naxos” de Richard Strauss.

Poezie și implicare critică

Urmare din pag. 1

unde acestea încețază să-și exercite drepturile și prerogativele. I se deschide astfel larg sfera iraționalului, a emoției, a căutării miraculosului și a sublimului. Categoria și privilegiată devine aceea a expresiei, a „exprimării”, a exteriorezării, activității care nu mai trebuie măsurate după etalonul unei adaptări mai mult sau mai puțin libere, mai mult sau mai puțin adecvate la obiecte preexistente și intenționat chemate în cauză, ci după aștea al intenției și al înțelmei coreșente atinse în acest proces de „exprimare”. Aceste considerații se referă la poezie, la modul în care aceasta trebuie „făcută”: noi știm însă că orice poezie (teoretic precedență poeziei) se află într-o relație de omologie cu actele critice de receptare (teoretice succesive).

În acest punct al discuției se cuvine să operăm o disociație între concepția sacralizantă, ce însumează aspecte teoretice și atitudine sacralizantă, ce este materializată în textele ce țin de demersul critic practic. Aceste două entități se află într-o relație de omologie, dar nu într-una de identitate. O poezie poate să stea perfect de bine în manualele de estetică, fără ca nimeni să-i treacă prin minte să-i conteste dreptul de existență, o aplicare a ei în texte de largă circulație este un fapt social. Din aceste motive, afirmațiile noastre cu nuanță polemică trebuie înțelese într-un dublu sens: în primul rînd, ca reacție strict teoretică, împotriva unui anumit punct de vedere, pe care îl considerăm ajuns în stadiul de prejudecată, în al doilea rînd, ca reacție față de un aspect al practicii critice, pe care îl considerăm neconcordant cu dezvoltarea actuală a conștiinței literare.

Atitudine sacralizantă refuză orice tentativă de analiză rațională a poeziei. Lirismul este explicat prin lirism, comentariul de poezie lînde să își asume în întregime ambiguitățile poeziei însăși. Ea este sintetizată în mod sugestiv de către Dămaso Alonso în *Poesia española* (1952): „Unica modalitate de a intra în acest domeniu este un salt norocos, o intuiție. Orice intuiție este dragoste, este act de iubire, sau care presupune iubire [...] Esența ultimă a obiectului literar este cognoscibilă numai prin saltul orb și obscur”.

Fără să pormesească întotdeauna de la principii teoretice explicite, mulți dintre cei care scriu la noi despre poezie procedează la fel și, drept consecință, comentariile lor intuitive nu sint altceva decît reconstituiri metaforice ale unor structuri poetice. Valoarea estetică nu este demonstrată prin argumente logice, ci este defectată prin intuiții bazate pe afinități. Rezultatele sint unele deosebit de reușite, în genul lor: ele conțin o poezie secundă, ce ține să ecaleze întotdeauna în mod confuz, dar cu o incontestabilă ener-

Secțiile și ceneaclurile lor

Urmare din pag. 1

lor care treburile citite, ca și prin modalitățile în care ele treburile citite. Proză în lectura autorilor, proză citită dinainte de către participanți, în ceneaclul avînd loc numai dezbaterile, proză scurtă, citită ad-hoc și romane ale căror probleme mai importante să le pună în discuție un referat; formele sint multiple și aici și cred că, de la caz la caz, de la situație la situație se pot găsi soluții cît mai ingenioase pentru organizarea în bune condiții a unor discuții cu caracter profesional cît mai înalt. Deoarece, esențialul acesta este: obștea de profesioniști ai prozei să dezbătă cu competența pe care o garantează lucrările membrilor ei; ochiul atent al colegului să te ajute la desăvîrșirea operei tale, cădura confratelui să te sustină și să te încurajeze pe linia exprimării celor mai îndrăznețe dintre ideile pe care le cauți, experiența profesională și de viață a unui să se dăruiești și pentru împlinirea operei celuilalt.

De fapt, ceva mai puțin organizat, noi și acum facem acest lucru în mod prietenesc, cred cînd ne citim unul altora cărțile Ceneaclul, însă ar prezenta marea avantajă al unui cadru organizat în care să se exprime cele mai avizate opinii profesionale, cele mai competente puncte de vedere, intrîndu-i pe cei care sint singurii ce pot privi proza dinăuntru creației ei, din interiorul muncii de desăvîrșire a ei.

Din aceste motive, pîndem pentru un ceneacl al secției de proză, care să ne intrinsecăc în viața pe cît mai mulți dintre noi și la care să-i invităm să vegheze cu obiectivitate la desfășurarea dasunilor noastre pe colegii noștri care dau sarea pămîntului literar: criticii.

„Toate basmele s-adună”

Urmare din pag. 1

rosimile miracole gimnastice. Pași săi auveu zeco metri fiecare, fără să fie sărituri, ci un dublet cu continuitate de fluviu. Aveam în față, materială, adevărată, imaginea acelor legendare „cizmele de o sută de leghe” ale lui Degetel din basmul lui Perrault. Zborurile lui căpătau ceva încă mai înaripat în momentele de imobilitate. De la o înălțime de 2 metri el recădea, fix ca eternitatea, pe un singur picior, cu trupul frînt lateral, rupt în două, în unghi drept, partea orizontală spînzurînd, nemîșcată, cu greutatea pierdută, nepăsătoare la pretențiile gravitației universale. Spuneam, adîncîndu-mă, că scenele dansate nu aveau subiect. Da, însă în sensul că în loc de subiect aveau... subiecte. Multe și rapide. În școlile dansului treceau de la o semnificație la alta cu acea armonioasă dezordine pe care o are „căderea pe gînduri”, cum se zice așa de frumos în românește acelei hoinare visări. Mișcările balerinului nostru nu apucau să se înscrisă într-un subiect, într-o temă estetică, fiindcă fiecare atitudine începea o clipă de timp și se încheia, o clipă și lăsa. Mișcări de mim. Mișcări care nasc obiecte, creează lucruri, fabricate din nevăzut, compuse din pur vădăduh. Da, aci săi originalitatea acestui artist. El face operă de mim, cu drept unelă, cel mai fantastic, supranatural fel de a dansa. Un fel original de a face din trupul tău o critică a existenței, de a face bucuți, din el demonta și monta la loc ca pe un puzzle. Dansul său (repet îl nu e „dans de caracter”, nu poveștete cu trupul o poveste, ci, tot mereu, începe și lasă: ca o curgere de gînduri; ca un fluviu de țeluri trecătoare.

Mi-arduc aminte de dansatori americani ca Jene Kelly sau Fred Astaire. Ei, într-adevăr, poveștete, istorisește, cu picioarele lungă istorie. Tăgîile lor cu sunet de silabe, cu articulație de slove sonore care nu bat ca toaca, ci schimbă necontenit tonul, punctuația, alura audio-metrică, așa cum discursul unui povestitor modulează muzical tonul vorbirii sale. Este o căsătorie între literă și tăgîi. Și este cu totul altceva decît face admirabilul balerin român Gheorghe Iancu. El nu spune basme cu trupul. El face altceva: gîndeste; pornește într-o lungă călătorie a minții, într-o lungă cădere pe gînduri, unind și dezinuind toate părțile trupului său. Fragmente de anatomie sint văzute despărțindu-se, împărțindu-se, reînălțîndu-se în figuri pe care pînă azi nu se le mai văzuseră făcute de nimeni și nici ne închipuim a putea exista vreedată.

Desigur, jocul său, în ciuda perfecției, ne dă totuși speranța unor gășiri viitoare. Nici mai bun, nici mai rele, ci, simplu; altele.

Firește, el nu e singurul autor al sirurilor sale. Se întîmplă aci, așa cum se întîmplă aproape totdeauna în lumea dansului. Un coregraf de mare talent va compune bucate. De pildă „numerele” așa de originale ale lui Fred Astaire (cu excepția a numai două din ele) sau fost compuse de diverși coregrafi talentați care nu numai că dădeau dansatorului, la început, ideea generală a „bucății” dar chiar și pe urmă; interveneau. Adică după ce dansatorul umplea cu pași sugestive învățăturului, acesta zicea: „asta da!”

sau: „asta nu!”, ratificînd sau anulînd fanteziile interpretului.

Dar încă n-am spus principialul încă nu am vorbit de frumusețea centrală a acestui spectacol de „Poezie și Dans”. Acel centru de frumusețe este o tinărie femeie care spune versuri. Unde și cum intervine aci poezia? Versul? Căci ceea ce surprinde e că, de cele mai multe ori, între picioarele versului și picioarele dansului nu este nici o legătură de tramă dramaturgică. Versurile și Dans? Acel centru de frumusețe este o tinărie femeie care spune versuri. Unde și cum intervine aci poezia? Versul? Căci ceea ce surprinde e că, de cele mai multe ori, între picioarele versului și picioarele dansului nu este nici o legătură de tramă dramaturgică. Versurile și Dans? Acel centru de frumusețe este o tinărie femeie care spune versuri. Unde și cum intervine aci poezia? Versul? Căci ceea ce surprinde e că, de cele mai multe ori, între picioarele versului și picioarele dansului nu este nici o legătură de tramă dramaturgică.

Legate, așa cum el în viața de toate zilele două ființe se iubesc, dar fiecare își vede, tot la cot cu celălalt, își vede de treabă simțind adinea dulec euforie de a fi împreună”. Adela Mărculescu are un fel delicat de a spune versuri ca o confidentă pe care și-ar face-o sieși. Este atîta patetică simplitate, atîta delicată spiritualitate în versurile pe care le spune ea! Versuri de Ana Blandiana, Geo Bogza, Eugen Iebelceanu, Nina Cassian, Marin Sorescu, Nichita Stănescu. După cum vedem, poezii alese tot unu și-unu. Altele de cine? Căci există o funcție de regizor în alegerea versurilor unui recital. Mai ales aci, unde regizorul este și personaj în poveste. Regizorul, aci, însăși grațioasă noastră spioșoară de versuri. Regizora, protagonistă și... gazdă. Da, Amfitrionă care își privește miazării și le zîmbeste. Versurile... ea le spune fire circului cu pasi majestuoși prin vasta încăperă a casei sale, fie așezîndu-se jos, înecet, pe podea, pentru a vorbi intim și afectuos fiecărui invitat. Versurile în gura ei pară ar spune: vezi, aceste vorbe, care nu-s ale mele, ci ale adevăratului; aceste vorbe sint tot atît de frumoase ca și pașii voștri cînd ei scriți povesti direct pe zăre, direct pe vădăduh. Sinteti cu toții asupții mei și vreau să vă simțiți bine în mijlocul poeziei mele, așa cum această poezie se simte ea însăși bine alături de voi.

Miriam Răducanu a mai compus „bucăți” geografice și pentru o altă dansatoare: Raluca Iancu. De data asta va fi „dans de caracter”, cu titlu precis, cum a fost de pildă alegoria coregrafică a ideii zborului din statua lui Brâncuși. Tot astfel vom vedea cîteva „numere” sugerînd obștea, istorie, nepuțință, dezarticulare în-tregii ființe. Numere executate unele de însăși coregrafa, altora bucuții. Chiar și în timpul acestor reveniri la formulele deja existente, formula cea nouă li se adaugă totuși prin însăși sosirea în scenă a „stăpînelor casei”, asemenea crăiesei lui Eminescu, în al cărei ochi frumoc „toate basmele s-adună”.

Acum mai bine de cincizeci de ani scrișesem un lung poem în proză intitulat „Despre și pentru patriotism”. Acest sentiment, spuneam eu, însemnă și te simți mîndru că faci parte dintr-o țară unde cutare lucru frumos a putut să se întîmple. Recitalul creat, regizat, prezentat de Adela Mărculescu este tocmai ceva din acel „cureta lucru frumos” care s-a petrecut deunăzi în țara noastră.

